

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA

KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

Program przedmiotowy o strukturze spiralnej

FRK.03.2. Podstawy fryzjerstwa

w zakresie kwalifikacji

FRK.03. Projektowanie i wykonywanie fryzur

wyodrębnionej w zawodzie

Technik usług fryzjerskich 514105

Branża fryzjersko-kosmetyczna (FRK)

Autor: mgr Michał Furmaniak

Recenzenci:

Recenzent 1-nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego mgr inż. Magdalena Suligowska

Recenzent 2-przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu mgr Katarzyna Goljat,

Ekspert: mgr Teresa Koszela

Polska Rama Kwalifikacji- 4

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Małopolska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości, Eurokreator s.c. Rafał Kunaszyk, Anna Kunaszyk

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH FRK.03.2. Podstawy fryzjerstwa

1. Wprowadzenie	5
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych.....	7
2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia	7
2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	14
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	17
3. Cele kształcenia KUZ	17
4. Program nauczania dla przedmiotu: Podstawy fryzjerstwa	17
4.1. Cele ogólne przedmiotu	17
4.2. Cele szczegółowe przedmiotu	18
4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	18
4.4. Procedury osiągania celów kształcenia	20
4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	21
5. Ewaluacja programu KUZ	21
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	22
6.1. Wykaz literatury	22
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	24
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	25
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	26

1. Wprowadzenie

Struktura programu nauczania: spiralny.

Kurs umiejętności zawodowych jest krótką formą kształcenia zawodowego z zakresu wybranych zagadnień podstawy programowej kształcenia w zawodach, w zakresie:

- jednej części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo
- efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, albo
- efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Osoba, która ukończyła kurs umiejętności zawodowych i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym, może być zwolniona z zajęć, które były już prowadzone w ramach ukończonego kursu umiejętności zawodowych.

Zwolnienie następuje po złożeniu wniosku przez zainteresowanego słuchacza i przedłożonego zaświadczenia o ukończeniu kursu. Takie rozwiązanie umożliwia stopniowe zdobywanie kwalifikacji poprzez uczenie się na krótszych kursach umiejętności zawodowych i możliwości zaliczenia efektów takiego kształcenia przy podejmowaniu dalszej nauki na kwalifikacyjnym kursie zawodowym. Jest to rozwiązanie wychodzące naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej.

Wymagania wstępne dla słuchaczy

Uczestnikami kursu umiejętności zawodowych mogą być:

- osoby dorosłe, które spełniły obowiązek szkolny;

oraz w uzasadnionych przypadkach inne osoby, które spełniają poniższe warunki:

- osoby niepełnoletnie, które ukończyły gimnazjum, mają skończone 15 lat, ale ze względów zdrowotnych lub spowodowanych sytuacją życiową nie mogą podjąć nauki w szkole ponadgimnazjalnej;
- osoby spełniające warunki określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 sierpnia 2017 r. w sprawie przypadków, w których do publicznej lub niepublicznej szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która ukończyła 16 albo 15 lat, oraz przypadków, w których osoba, która ukończyła ośmioletnią szkołę podstawową, może spełniać obowiązek nauki przez uczęszczanie na kwalifikacyjny kurs zawodowy (Dz.U. 2017 poz. 1562 z późn. zm.).

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego nie wskazuje szczególnych wymagań wstępnych dla uczestników kursu w zakresie kwalifikacji FRK.03. Projektowanie i wykonywanie fryzur.

Uczestnikami kursu umiejętności zawodowych mogą być osoby posiadające zaświadczenie od lekarza o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniona jest dana kwalifikacja.

Współpraca przy opracowaniu programu

Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego został opracowany we współpracy ze szkołami branżowymi branży fryzjersko-kosmetycznej oraz placówkami kształcenia zawodowego i ustawicznego z województwa lubelskiego oraz małopolskiego.

Forma i zakres współpracy z pracodawcami

Dla poszczególnych przedmiotów oraz działów programowych proponowane formy i zakres współpracy w pracodawcami są uzależnione od specyfiki zajęć edukacyjnych oraz wymagań podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie kwalifikacji.

W zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych proponowane formy i zakres współpracy to:

- konsultacje w zakresie tematyki zajęć ze szczególnym uwzględnieniem wiadomości i umiejętności oczekiwanych przez pracodawców ze względu na specyfikę lokalnego rynku pracy oraz ze względu na postęp techniczny i wprowadzanie innowacyjnych branżowych rozwiązań w treści kształcenia;
- współpraca przy diagnozowaniu wiedzy i umiejętności nabytych przez słuchaczy kursu;
- realizacji wycieczek zawodowych i wizyt studyjnych uzupełniających realizowany program kursu;
- doposażanie pracowni szkolnych w nowoczesne branżowe środki dydaktyczne.

Informacje o programie nauczania

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych jest to program przedmiotowy o strukturze spiralnej.

Strukturę programu nauczania kursu umiejętności zawodowych określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. 2019 poz. 652), zgodnie z którym kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych prowadzi się na podstawie programu nauczania, który zawiera:

- nazwę formy kształcenia;
- czas trwania, liczbę godzin kształcenia i sposób jego organizacji;
- wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy, które w przypadku słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych i uczestników kursów umiejętności zawodowych uwzględniają także szczególne uwarunkowania związane z kształceniem w danym zawodzie lub kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, określone w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego;
- cele kształcenia i sposoby ich osiągania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych lub uczestników kształcenia w formach pozaszkolnych, w zależności od ich potrzeb i możliwości;
- plan nauczania określający nazwę zajęć oraz ich wymiar;

- treści nauczania w zakresie poszczególnych zajęć;
- opis efektów kształcenia;
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych;
- sposób i formę zaliczenia.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia

Tabela 1 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Podstawy fryzjerstwa
1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy ek	10	1) wymienia warstwy skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) opisuje funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) wymienia rodzaje owłosienia 6) określa strukturę wewnętrzną chemiczną i fizyczną włosa 7) rozpoznaje rodzaje włosów ze względu na miejsce występowania, gatunek, kształt, fazę wzrostu 8) określa wpływ hormonów, witamin, funkcji wydalniczych skóry na stan oraz wygląd włosów i skóry głowy 9) rozróżnia choroby włosów i skóry głowy o podłożu wirusowym, bakteryjnym, grzybiczym, pasożytniczym, genetycznym	x
2) diagnozuje stan włosów i skóry głowy ek	10	1) dobiera metody badania włosów i skóry głowy do planowanego zabiegu fryzjerskiego 2) wykonuje diagnozę stanu włosów i skóry głowy 3) nazywa nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 4) opisuje czynniki wpływające na stan włosów i skóry głowy 5) ocenia rodzaj zmian na skórze głowy i włosach 6) analizuje przyczyny zmian na skórze głowy i włosach 7) analizuje nietypowy wygląd włosów	x

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Podstawy fryzjerstwa
		8) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 9) określa choroby włosów i skóry głowy	
3) analizuje wygląd klienta ek	8	1) opisuje cechy kształtów twarzy i głowy 2) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 3) opisuje rodzaje profilu twarzy 4) określa kształt: uszu, nosa, oczu 5) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta 6) analizuje proporcje twarzy i głowy klienta 7) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 8) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne urody	x
4) dobiera proporcje poszczególnych elementów fryzury do kształtu twarzy i głowy ek	6	1) nazywa elementy fryzury 2) rozpoznaje wpływ elementów fryzury na kształt twarzy i głowy 3) klasyfikuje rodzaje grzywek 4) określa wpływ rodzaju grzywek na kształt i proporcje twarzy	x
5) rozpoznaje związki chemiczne wykorzystywane w preparatyce kosmetyków fryzjerskich ew	8	1) rozpoznaje międzynarodowe nazewnictwo składników kosmetyków (INCI) 2) wskazuje zastosowanie podstawowych składników preparatów fryzjerskich 3) określa poziom pH kosmetyków fryzjerskich 4) klasyfikuje surowce stosowane do wyrobu preparatów fryzjerskich naturalne i chemiczne 5) wyjaśnia działanie na włosy związków chemicznych wykorzystywanych w preparatyce kosmetyków fryzjerskich 6) wymienia składniki pochodzenia naturalnego stosowane w preparatach fryzjerskich (pochodzenia roślinnego i zwierzęcego) 7) wymienia składniki pochodzenia chemicznego stosowane w preparatach fryzjerskich (detergenty, silikony, składniki mineralne) 8) określa działanie witamin stosowanych w kosmetykach fryzjerskich	x
6) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory do wykonywania zabiegów fryzjerskich ek	8	1) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory 2) opisuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów 3) opisuje budowę aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów	x
7) stosuje zasady teorii koloru ew	6	1) rozróżnia kolory podstawowe i uzupełniające, pigment, barwnik, kontrast 2) określa rodzaje kontrastów i pigmentów	x

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Podstawy fryzjerstwa
		3) określa cechy koloru 4) opisuje zastosowanie kolorów przeciwstawnych	
8) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych ep	4	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności	x
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	60		
9) przestrzega zasad kultury i etyki zawodowej ep	-	1) przestrzega zasad etycznych w realizacji zadań zawodowych 2) wymienia zasady etyczne stosowane we fryzjerstwie 3) stosuje zasady uczciwości, sumienności, rzetelności i lojalności w wykonywaniu obowiązków zawodowych 4) wyraża szacunek wobec klientów, współpracowników i pracodawcy 5) przestrzega zasad etycznych i prawnych, związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych	x
10) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania ep	-	1) objaśnia, czym jest odpowiedzialność w życiu zawodowym 2) analizuje zasady i procedury wykonania usług fryzjerskich 3) stosuje normy i procedury postępowania podczas wykonywania usług fryzjerskich 4) wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania w trakcie wykonywania zabiegów fryzjerskich 5) określa konsekwencje braku odpowiedzialności za podejmowane działania w salonie fryzjerskim	x
11) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany ep	-	1) ocenia różne opcje działania 2) wykazuje się kreatywnością w sytuacji problemowej 3) wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka 4) reaguje elastycznie na nieprzewidywalne sytuacje 5) podejmuje inicjatywę w nietypowej sytuacji	x
12) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem ep	-	1) określa przyczyny i skutki stresu w sytuacjach zawodowych 2) identyfikuje u siebie symptomy stresu 3) stosuje pozytywne techniki radzenia sobie ze stresem 4) rozróżnia rodzaje sytuacji trudnych wpływających na występowanie stresu	x

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Podstawy fryzjerstwa
13) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe ep	-	1) rozwija wiedzę i umiejętności zawodowe 2) opisuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie fryzjera 3) analizuje własne kompetencje 4) wyznacza sobie cele rozwoju zawodowego 5) planuje własny rozwój zawodowy 6) rozwija wiedzę i umiejętności zawodowe	x
14) negocjuje warunki porozumień ep	-	1) opisuje typowe zachowania podczas prowadzenia negocjacji 2) rozróżnia negocjacje od mediacji i arbitrażu 3) negocjuje prostą umowę lub porozumienie 4) przedstawia własny punkt postrzegania sposobu rozwiązywania problemu z wykorzystaniem wiedzy z zakresu negocjacji	x
15) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej ep	-	1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej 2) interpretuje mowę ciała w komunikacji 3) stosuje aktywne metody słuchania 4) komunikuje innym własne intencje i przekonania, by osiągać określone cele interpersonalne 5) stosuje formy grzecznościowe w piśmie i w mowie	x
16) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów ep	-	1) stosuje techniki aktywnego słuchania w rozmowie z klientem w salonie fryzjerskim 2) identyfikuje bariery komunikacyjne w dialogu z klientem 3) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu 4) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu 5) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele	x
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	-		
17) organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań ep	-	1) przygotowuje zadania zespołu do realizacji 2) pokazuje wzorce w celu wykonania zadania 3) przydziela zadania członkom zespołu salonu fryzjerskiego	x
18) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań ep	-	1) ocenia przydatność poszczególnych członków zespołu do wykonania zadań 2) rozdziela zadania według umiejętności i kompetencji członków zespołu	x
19) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań ep	-	1) ustala kolejność wykonywania zabiegów fryzjerskich 2) monitoruje proces wykonywania zabiegu	x

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Podstawy fryzjerstwa
		3) wydaje dyspozycje osobom wykonującym zabiegi fryzjerskie	
20) monitoruje i ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań ep	-	1) kontroluje prace zespołu 2) ocenia pracę poszczególnych członków zespołu 3) udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania zabiegów fryzjerskich	x
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	-		

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych.

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Tabela 2 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
FRK.03.2. Podstawy fryzjerstwa	1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy ek	1) wymienia warstwy skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) opisuje funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) wymienia rodzaje owłosienia 6) określa strukturę wewnętrzną chemiczną i fizyczną włosa 7) rozpoznaje rodzaje włosów ze względu na miejsce występowania, gatunek, kształt, fazę wzrostu 8) określa wpływ hormonów, witamin, funkcji wydaliniczych skóry na stan oraz wygląd włosów i skóry głowy	Podstawy fryzjerstwa	10	Miesiąc 1

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		9) rozróżnia choroby włosów i skóry głowy o podłożu wirusowym, bakteryjnym, grzybiczym, pasożytniczym, genetycznym			
	2) diagnozuje stan włosów i skóry głowy ek	1) dobiera metody badania włosów i skóry głowy do planowanego zabiegu fryzjerskiego 2) wykonuje diagnozę stanu włosów i skóry głowy 3) nazywa nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 4) opisuje czynniki wpływające na stan włosów i skóry głowy 5) ocenia rodzaj zmian na skórze głowy i włosach 6) analizuje przyczyny zmian na skórze głowy i włosach 7) analizuje nietypowy wygląd włosów 8) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 9) określa choroby włosów i skóry głowy		10	
	3) analizuje wygląd klienta ek	1) opisuje cechy kształtów twarzy i głowy 2) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 3) opisuje rodzaje profilu twarzy 4) określa kształt: uszu, nosa, oczu 5) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta 6) analizuje proporcje twarzy i głowy klienta 7) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 8) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne urody		8	
	4) dobiera proporcje poszczególnych elementów fryzury do kształtu twarzy	1) nazywa elementy fryzury 2) rozpoznaje wpływ elementów fryzury na kształt twarzy i głowy 3) klasyfikuje rodzaje grzywek		6	

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
	i głowy ek	4) określa wpływ rodzaju grzywek na kształt i proporcje twarzy			
	5) rozpoznaje związki chemiczne wykorzystywane w preparatyce kosmetyków fryzjerskich ew	1) rozpoznaje międzynarodowe nazewnictwo składników kosmetyków (INCI) 2) wskazuje zastosowanie podstawowych składników preparatów fryzjerskich 3) określa poziom pH kosmetyków fryzjerskich 4) klasyfikuje surowce stosowane do wyrobu preparatów fryzjerskich naturalne i chemiczne 5) wyjaśnia działanie na włosy związków chemicznych wykorzystywanych w preparatyce kosmetyków fryzjerskich 6) wymienia składniki pochodzenia naturalnego stosowane w preparatach fryzjerskich (pochodzenia roślinnego i zwierzęcego) 7) wymienia składniki pochodzenia chemicznego stosowane w preparatach fryzjerskich (detergenty, silikony, składniki mineralne) 8) określa działanie witamin stosowanych w kosmetykach fryzjerskich		8	
	6) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory do wykonywania zabiegów fryzjerskich ek	1) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory 2) opisuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów 3) opisuje budowę aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów		8	
	7) stosuje zasady teorii koloru ew	1) rozróżnia kolory podstawowe i uzupełniające, pigment, barwnik, kontrast 2) określa rodzaje kontrastów i pigmentów		6	

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
		3) określa cechy koloru 4) opisuje zastosowanie kolorów przeciwstawnych			
	8) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych ep	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności		4	

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne lub bez podziału (np. w przypadku kształcenia modułowego)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
Podstawy fryzjerstwa	60		Efekty kształcenia 1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy ek	Kryteria weryfikacji 1) wymienia warstwy skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) opisuje funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) wymienia rodzaje owłosienia 6) określa strukturę wewnętrzną chemiczną i fizyczną włosa 7) rozpoznaje rodzaje włosów ze względu na miejsce występowania, gatunek, kształt, fazę wzrostu 8) określa wpływ hormonów, witamin, funkcji wydalniczych skóry na stan oraz

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				wygląd włosów i skóry głowy
				9) rozróżnia choroby włosów i skóry głowy o podłożu wirusowym, bakteryjnym, grzybiczym, pasożytniczym, genetycznym
			2) diagnozuje stan włosów i skóry głowy ek	1) dobiera metody badania włosów i skóry głowy do planowanego zabiegu fryzjerskiego 2) wykonuje diagnozę stanu włosów i skóry głowy 3) nazywa nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 4) opisuje czynniki wpływające na stan włosów i skóry głowy 5) ocenia rodzaj zmian na skórze głowy i włosach 6) analizuje przyczyny zmian na skórze głowy i włosach 7) analizuje nietypowy wygląd włosów 8) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 9) określa choroby włosów i skóry głowy
			3) analizuje wygląd klienta ek	1) opisuje cechy kształtów twarzy i głowy 2) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 3) opisuje rodzaje profilu twarzy 4) określa kształt: uszu, nosa, oczu 5) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta 6) analizuje proporcje twarzy i głowy klienta 7) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 8) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne urody
			4) dobiera proporcje poszczególnych elementów fryzury do kształtu twarzy i głowy ek	1) nazywa elementy fryzury 2) rozpoznaje wpływ elementów fryzury na kształt twarzy i głowy 3) klasyfikuje rodzaje grzywek 4) określa wpływ rodzaju grzywek na kształt i proporcje twarzy
			5) rozpoznaje związki chemiczne wykorzystywane w preparatyce kosmetyków	1) rozpoznaje międzynarodowe nazewnictwo składników kosmetyków (INCI) 2) wskazuje zastosowanie podstawowych składników preparatów fryzjerskich 3) określa poziom pH kosmetyków fryzjerskich

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			fryzjerskich ew	4) klasyfikuje surowce stosowane do wyrobu preparatów fryzjerskich naturalne i chemiczne 5) wyjaśnia działanie na włosy związków chemicznych wykorzystywanych w preparatyce kosmetyków fryzjerskich 6) wymienia składniki pochodzenia naturalnego stosowane w preparatach fryzjerskich (pochodzenia roślinnego i zwierzęcego) 7) wymienia składniki pochodzenia chemicznego stosowane w preparatach fryzjerskich (detergenty, silikony, składniki mineralne) 8) określa działanie witamin stosowanych w kosmetykach fryzjerskich
			6) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory do wykonywania zabiegów fryzjerskich ek	1) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory 2) opisuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów 3) opisuje budowę aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów
			7) stosuje zasady teorii koloru ew	1) rozróżnia kolory podstawowe i uzupełniające, pigment, barwnik, kontrast 2) określa rodzaje kontrastów i pigmentów 3) określa cechy koloru 4) opisuje zastosowanie kolorów przeciwstawnych
			8) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych ep	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 4 Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Lp.	Powiązanie z podstawą programową	Przedmioty	Liczba godzin
Kształcenie teoretyczne			
Możliwość realizacji treści (efektów) kształcenia z pomocą z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość			
	FRK.03.2.	Podstawy fryzjerstwa	60
		Łączna liczba godzin	60

Podane w tabeli 4 informacje w zakresie liczby godzin dotyczy kursu prowadzonego w formie dziennej, stacjonarnej. Dla kwalifikacyjnego kursu zawodowego prowadzonego w formie zaocznej wskazaną w tabeli 4 liczbę godzin należy zmniejszyć do 65%.

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- wykorzystywanie podstaw fryzjerstwa w prowadzeniu działalności zawodowej.

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych.

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

4. Program nauczania dla przedmiotu: Podstawy fryzjerstwa

4.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- poznanie anatomii oraz fizjologii włosów i skóry głowy,
- poznanie zasad analizowania wyglądu klienta,
- poznanie aparatów fryzjerskich, narzędzi i przyborów oraz bielizny zabiegowej i ochronnej do wykonywania zabiegów fryzjerskich.

4.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- określanie anatomii oraz fizjologii włosów i skóry głowy,
- diagnozowanie stanu włosów i skóry głowy,
- analizowanie wyglądu klienta,
- dobieranie proporcji poszczególnych elementów fryzury do kształtu twarzy i głowy,
- rozpoznawanie związków chemicznych wykorzystywanych w preparatyce kosmetyków fryzjerskich,
- rozpoznawanie aparatów fryzjerskich, narzędzi i przyborów do wykonywania zabiegów fryzjerskich,
- stosowanie zasad teorii koloru,
- rozpoznawanie właściwych norm i procedur oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych.

4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 5 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Anatomia oraz fizjologia włosów i skóry głowy.	10	1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy	1) wymienia warstwy skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) opisuje funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) wymienia rodzaje owłosienia 6) określa strukturę wewnętrzną chemiczną i fizyczną włosa 7) rozpoznaje rodzaje włosów ze względu na miejsce występowania, gatunek, kształt, fazę wzrostu 8) określa wpływ hormonów, witamin, funkcji wydaliniczych skóry na stan oraz wygląd włosów i skóry głowy 9) rozróżnia choroby włosów i skóry głowy o podłożu wirusowym, bakteryjnym, grzybiczym, pasożytniczym, genetycznym
Zasady diagnozowania stanu	10	2) diagnozuje stan włosów i skóry głowy	1) dobiera metody badania włosów i skóry głowy do planowanego zabiegu

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
włosów i skóry głowy.			fryzjerskiego 2) wykonuje diagnozę stanu włosów i skóry głowy 3) nazywa nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 4) opisuje czynniki wpływające na stan włosów i skóry głowy 5) ocenia rodzaj zmian na włosach i skórze głowy 6) analizuje przyczyny zmian na włosach i skórze głowy 7) analizuje nietypowy wygląd włosów 8) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 9) określa choroby włosów i skóry głowy
Zasady analizowania wyglądu klienta.	8	3) analizuje wygląd klienta	1) opisuje cechy kształtów twarzy i głowy 2) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 3) opisuje rodzaje profilu twarzy 4) określa kształt: uszu, nosa, oczu 5) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta 6) analizuje proporcje twarzy i głowy klienta 7) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 8) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne urody
Zasady dobierania proporcji poszczególnych elementów fryzury do kształtu twarzy i głowy.	6	4) dobiera proporcje poszczególnych elementów fryzury do kształtu twarzy i głowy	9) nazywa elementy fryzury 10) rozpoznaje wpływ elementów fryzury na kształt twarzy i głowy 11) klasyfikuje rodzaje grzywek 12) określa wpływ rodzaju grzywek na kształt i proporcje twarzy
Związki chemiczne wykorzystywane w preparatyce kosmetyków fryzjerskich.	8	5) rozpoznaje związki chemiczne wykorzystywane w preparatyce kosmetyków fryzjerskich	1) rozpoznaje międzynarodowe nazewnictwo składników kosmetyków (INCI) 2) wskazuje zastosowanie podstawowych składników preparatów fryzjerskich 3) określa poziom pH kosmetyków fryzjerskich 4) klasyfikuje surowce stosowane do wyrobu preparatów fryzjerskich naturalne i chemiczne 5) wyjaśnia działanie na włosy związków chemicznych wykorzystywanych w preparatyce kosmetyków fryzjerskich 6) wymienia składniki pochodzenia naturalnego stosowane w preparatach fryzjerskich (pochodzenia roślinnego i zwierzęcego) 7) wymienia składniki pochodzenia chemicznego stosowane w preparatach fryzjerskich (detergenty, silikony, składniki mineralne)

Temat zajęć	Liczba godzin	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			8) określa działanie witamin stosowanych w kosmetykach fryzjerskich
Aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory do wykonywania zabiegów fryzjerskich.	8	6) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory do wykonywania zabiegów fryzjerskich	1) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory 2) opisuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów 3) opisuje budowę aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów
Zasady teorii koloru.	6	7) stosuje zasady teorii koloru	1) rozróżnia kolory podstawowe i uzupełniające, pigment, barwnik, kontrast 2) określa rodzaje kontrastów i pigmentów 3) określa cechy koloru 4) opisuje zastosowanie kolorów przeciwstawnych
Normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych w salonie fryzjerskim.	4	8) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności

4.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Podstawową zalecaną metodą nauczania będzie metoda podająca wzbogaconą pokazami i ćwiczeniami, którą prowadzący powinien w maksymalnym stopniu urozmaicić prezentacją multimedialną lub filmami dydaktycznymi związanymi z podstawami fryzjerstwa. Należy też wykorzystać metody, takie jak: pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienie.

Obudowa dydaktyczna

Zestawy ćwiczeń, karty pracy, czasopisma branżowe, plansze, prezentacje multimedialne o tematyce fryzjerskiej, filmy szkoleniowe, foliogramy, pakiety edukacyjne, foldery, komputer z dostępem do Internetu.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny odbywać się w pracowni podstaw fryzjerstwa, wyposażonej w: treningowe główki fryzjerskie damskie i męskie ze statywem, zestaw grzebieni, wałki siatkowe do nietrwałego odkształcania włosów, szpilki do mocowania wałków siatkowych, wałki plastikowe do ondulowania chemicznego, atlas lub wzornik chorób włosów i skóry głowy, mikroskop, urządzenia diagnostyczno-pomiarowe – mikrokamerę, środki dydaktyczne z zakresu zabiegów fryzjerskich, stanowisko komputerowe z oprogramowaniem biurowym i dostępem do internetu oraz drukarki, paletę kolorystyczną, wzornik kolorów, koło barw. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.

4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Stopień opanowania wiadomości przez słuchaczy powinien być sprawdzany w formie prac pisemnych, testów i odpowiedzi ustnych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac.

5. Ewaluacja programu KUZ

Tabela 6 Ewaluacja programu KUZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
FRK.03.2. Podstawy fryzjerstwa			
1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy ek	Realizacja programu nauczania umożliwia efektywne kształcenie wskazanych wiadomości, umiejętności i kompetencji. Pytania ewaluacyjne do słuchaczy/uczestników, nauczycieli i pracodawców prowadzące do oceny przydatność, skuteczności, efektywności kształcenia oraz trwałości działań.	Techniki i metody: obserwacja pracy słuchaczy/uczestników i rozmowy z nimi i analiza w zespole nauczycieli/pracodawców. Wynik-wnioski i rekomendacje zespołu nauczycieli.	W czasie i po zakończeniu kursu.
2) diagnozuje stan włosów i skóry głowy ek	Realizacja programu nauczania umożliwia efektywne kształcenie wskazanych wiadomości, umiejętności i kompetencji. Pytania ewaluacyjne do słuchaczy/uczestników, nauczycieli i pracodawców prowadzące do oceny przydatność, skuteczności, efektywności kształcenia oraz trwałości działań.	Techniki i metody: obserwacja pracy słuchaczy/uczestników i rozmowy z nimi i analiza w zespole nauczycieli/pracodawców. Wynik-wnioski i rekomendacje zespołu nauczycieli.	W czasie i po zakończeniu kursu.
3) analizuje wygląd klienta ek	Realizacja programu nauczania umożliwia efektywne kształcenie wskazanych wiadomości, umiejętności i kompetencji. Pytania ewaluacyjne do słuchaczy/uczestników, nauczycieli i pracodawców prowadzące do oceny przydatność, skuteczności, efektywności kształcenia oraz trwałości działań.	Techniki i metody: obserwacja pracy słuchaczy/uczestników i rozmowy z nimi i analiza w zespole nauczycieli/pracodawców. Wynik-wnioski i rekomendacje zespołu nauczycieli.	W czasie i po zakończeniu kursu.

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
FRK.03.2. Podstawy fryzjerstwa			
4) dobiera proporcje poszczególnych elementów fryzury do kształtu twarzy i głowy ek	Realizacja programu nauczania umożliwia efektywne kształcenie wskazanych wiadomości, umiejętności i kompetencji. Pytania ewaluacyjne do słuchaczy/uczestników, nauczycieli i pracodawców prowadzące do oceny przydatność, skuteczności, efektywności kształcenia oraz trwałości działań.	Techniki i metody: obserwacja pracy słuchaczy/uczestników i rozmowy z nimi i analiza w zespole nauczycieli/pracodawców. Wynik-wnioski i rekomendacje zespołu nauczycieli.	W czasie i po zakończeniu kursu.
5) rozpoznaje aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory do wykonywania zabiegów fryzjerskich ek	Realizacja programu nauczania umożliwia efektywne kształcenie wskazanych wiadomości, umiejętności i kompetencji. Pytania ewaluacyjne do słuchaczy/uczestników, nauczycieli i pracodawców prowadzące do oceny przydatność, skuteczności, efektywności kształcenia oraz trwałości działań.	Techniki i metody: obserwacja pracy słuchaczy/uczestników i rozmowy z nimi i analiza w zespole nauczycieli/pracodawców. Wynik-wnioski i rekomendacje zespołu nauczycieli.	W czasie i po zakończeniu kursu.

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

- Arct J., Chatizow J., Floryńska M., Przystupa K., Przybyszewska-Kujawa B., Encyklopedia kosmetyki, SPAR, Monachium 1997.
- Baranowski W., Baranowski J., Bułka-Baranowska A., Łukasik B., Materiały kosmetyczne i fryzjerskie, Wyższa Szkoła Zawodowa Łódzkiej Korporacji Oświatowej, Łódź 2010.
- Berger U., Rosenfelder R., Włosy odbiciem zdrowia lub choroby, tłum. Michałowska-Stoeckle B., wydawnictwo AMBER, 2001.
- Cieślak F., Lewandowska P., Przyjemská H., Charakteryzacja i perukarstwo, wydawnictwo WPL, Warszawa 1967.
- Dylewska-Grzelakowska J., Kosmetyka stosowana, WSiP, Warszawa 2010.
- Encyklopedia szkolna. Biologia, pod red. Czubaja A., WSiP, Warszawa 2005.

- Encyklopedia szkolna. Chemia, pod red. Krygowskiego T., WSiP, Warszawa 2001.
- Faber S., Kosmetyka naturalna, tłum. Łyżnik D., SPAR, Monachium 1974.
- Hejwowska S., Staluszka J., Chemia, OPERON, Gdynia 2005.
- Higiena. Ochrona zdrowia. Poradnik dla szkół medycznych, pod red. Korczaka C., PZWL, Warszawa 1994.
- Hoch D., Schmock M., Wszystko o włosach. Od teorii do praktyki, tłum. Schwien J., WELLA AG, Warszawa 1994.
- Hulsken M., Kortekamp H., Wiggelinghoff B., Fryzjerstwo z poradami kosmetycznymi, REA, Warszawa 2006.
- Koźmińska-Kubarska A., Zarys kosmetyki lekarskiej, PZWL, Warszawa 1991.
- Kulikowska-Jakubik T., Jakubik A., Richter M., Pracownia fryzjerska. Wykonywanie zabiegów fryzjerskich. Fryzjer i technik usług fryzjerskich. Kwalifikacja A.19, WSiP, Warszawa 2015.
- Kulikowska-Jakubik T., Jakubik A., Richter M., Szablony fryzjerskie. Zeszyt ćwiczeń do nauki zawodów technik usług fryzjerskich, fryzjer i asystent fryzjera. Część 2, WSiP, Warszawa 2017.
- Kulikowska-Jakubik T., Richter M., Podstawy fryzjerstwa. Podręcznik do zawodu technik usług fryzjerskich, WSiP, Warszawa 2015.
- Kulikowska-Jakubik T., Richter M., Techniki fryzjerskie pielęgnacji włosów. Podręcznik do nauki zawodu technik usług fryzjerskich, WSiP, Warszawa 2017.
- Kulikowska-Jakubik T., Richter M., Techniki fryzjerskie strzyżenia włosów, formowania fryzur i ondulowania. Podręcznik do nauki zawodu technik usług fryzjerskich, WSiP, Warszawa 2017.
- Kulikowska-Jakubik T., Richter M., Techniki fryzjerskie zmiany kolorów włosów. Podręcznik do nauki zawodu technik usług fryzjerskich, WSiP, Warszawa 2017.
- Leksykon szkolny, pod red. Rota D., ARTI, Warszawa 2005.
- Lühr G., Stylizacja – elementy projektowania fryzur; red. polskiego wydania. Frąk D., Karolak B., REA, Warszawa 2006.
- Marek Z., Fryzjerstwo, WSiP, Warszawa 2005.
- Martini M.-C., Kosmetologia i farmakologia skóry, red. polskiego wydania Placek W., PZWL, Warszawa 2008.
- Nowoczesne fryzjerstwo. Chemia, Technologie, Techniki, pod red. Sumirskiej Z., P.P.H.U. „SUZI”, Warszawa 2005.
- Nowoczesne zabiegi fryzjerskie, pod red. Sumirskiej Z., P.P.H.U. „SUZI”, Warszawa 2018.
- Owczarczyk van Oyen J., Młodość i uroda na długie lata. Zarys nowoczesnej kosmetyki, SPAR, Warszawa 1994.
- Pazdro K.M., Danikiewicz W., Chemia. Podręcznik do kształcenia podstawowego w liceach i technikach, Oficyna Edukacyjna Krzysztofa Pazdro, Warszawa 2009.

- Peters J., Kosmetyka, REA, Warszawa 2005.
- Rudawska I., Higiena pracy fryzjera, WSiP, Warszawa 1996.
- Rudawska I., Jak być piękną na co dzień, PZWL, Warszawa 1990.
- Samulczyk-Wolska M., Dul A., Rochowski P., Język angielski zawodowy w branży fryzjersko-kosmetycznej. Zeszyt ćwiczeń, WSiP, Warszawa 2013.
- Schmidt O., Fryzury modne. Nowe trendy i kolory, tłum. Frączyk M., Świat Książki, Warszawa 2003.
- Schmidt W., Ackermann J., Engel J., Sengpiel E., Fryzjerstwo z poradami kosmetycznymi, REA, Warszawa 2000.
- Shortcut Hair Salon. Angielski w salonie fryzjerskim, pod red. Sumirskiej Z., P.P.H.U. „SUZI”, Warszawa 2013.
- Siemiątkowska J.-M., Zarys Trychologii Kosmetycznej, wyd. Instytut Trychologii Fryzjerskiej Trychomed, Stargard 2015.
- Stylizacja. Kolor, Forma, Styling, pod red. Sumirskiej Z., P.P.H.U. „SUZI”, Warszawa 2004.
- Sumirska Z., Bezpieczeństwo i higiena pracy w zawodzie fryzjer; P.P.H.U. „SUZI”, Warszawa 2002.
- Szulc A., Fryzjer męski, wydawnictwo Zys i S-ka, Poznań 2018.
- Towpik J., Dermatologia i wenerologia. Podręcznik dla średnich szkół medycznych, PWZL, Warszawa 2004.
- Wach-Mińkowska B., Dytmar A., Mierzwa E., Pracownia stylizacji fryzur. Kwalifikacja A.23. Projektowanie fryzur; WSiP, Warszawa 2017.
- Wach-Mińkowska B., Mierzwa E., Stylizacja fryzur. Kwalifikacja A.23.2. Podręcznik do nauki zawodu technik usług fryzjerskich, WSiP, Warszawa 2015.
- Wach-Mińkowska B., Mierzwa E., Szablony fryzjerskie. Zeszyt ćwiczeń do nauki zawodów technik usług fryzjerskich, fryzjer i asystent fryzjera. Część 1, WSiP, Warszawa 2017.
- Czasopisma branżowe.

Wykaz literatury należy aktualizować w miarę ukazywania się nowych pozycji wydawniczych.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Przedmiot: Podstawy fryzjerstwa

Zestawy ćwiczeń, karty pracy, czasopisma branżowe, plansze, prezentacje multimedialne o tematyce fryzjerskiej, filmy szkoleniowe, foliogramy, pakiety edukacyjne, foldery, komputer z dostępem do Internetu. Zajęcia powinny odbywać się w pracowni podstaw fryzjerstwa, wyposażonej w: treningowe główki fryzjerskie damskie i męskie ze statywem, zestaw grzebieni, wałki siatkowe do nietrwałego odkształcania włosów, szpilki do mocowania wałków siatkowych, wałki plastikowe do ondulowania chemicznego, atlas lub wzornik chorób włosów i skóry głowy, mikroskop, urządzenia diagnostyczno-pomiarowe – mikrokamerę, środki dydaktyczne z zakresu zabiegów

fryzjerskich, stanowisko komputerowe z oprogramowaniem biurowym i dostępem do internetu oraz drukarki, paletę kolorystyczną, wzornik kolorów, koło barw. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Oceny klasyfikacyjne z poszczególnych zajęć edukacyjnych, ustala się w stopniach według następującej skali:

- stopień celujący - 6;
- stopień bardzo dobry - 5;
- stopień dobry - 4;
- stopień dostateczny - 3;
- stopień dopuszczający - 2;
- stopień niedostateczny - 1.

Forma i sposób zaliczenia poszczególnych zajęć edukacyjnych przewidzianych w planie nauczania zależy od specyfiki nauczanych treści kształcenia i może być:

- ustna;
- pisemna;
- praktyczna.

Wyboru formy zaliczenia dokonują nauczyciele/instruktorzy prowadzący obowiązkowe zajęcia edukacyjne, przewidziane w planie nauczania kursu, przed rozpoczęciem zajęć.

Uczestnicy kursu są informowani o formie zaliczenia poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, przewidzianych w planie nauczania na pierwszych zajęciach.

Warunki zaliczenia kursu:

- uczęszczanie na zajęcia edukacyjne, przewidziane w planie nauczania, w wymiarze co najmniej 50% czasu przeznaczonego na te zajęcia;
- uzyskanie ocen wyższych niż niedostateczne z zaliczeń przeprowadzanych z poszczególnych zajęć edukacyjnych, określonych w planie nauczania;
- w przypadku uzyskania oceny niedostatecznej z zaliczenia słuchacz kursu może poprawiać ocenę w formie i terminie ustalonym z nauczycielem/instrukтором prowadzącym zajęcia edukacyjne, przewidziane w planie nauczania.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 7 Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego/kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 8 Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
FRK.03.2. Podstawy fryzjerstwa		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) określa anatomię oraz fizjologię włosów i skóry głowy	1) wymienia warstwy skóry głowy 2) wymienia elementy budowy włosów i skóry głowy 3) opisuje funkcje włosów i ich rolę 4) rozpoznaje fazy wzrostu włosów 5) wymienia rodzaje owłosienia 6) określa strukturę wewnętrzną chemiczną i fizyczną włosa 7) rozpoznaje rodzaje włosów ze względu na miejsce występowania, gatunek, kształt, fazę wzrostu 8) określa wpływ hormonów, witamin, funkcji wydaliniczych skóry na stan oraz wygląd włosów i skóry głowy 9) rozróżnia choroby włosów i skóry głowy o podłożu wirusowym, bakteryjnym, grzybiczym, pasożytniczym, genetycznym	Anatomia oraz fizjologia włosów i skóry głowy.
2) diagnozuje stan włosów i skóry głowy	1) dobiera metody badania włosów i skóry głowy do planowanego zabiegu fryzjerskiego 2) wykonuje diagnozę stanu włosów i skóry głowy 3) nazywa nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 4) opisuje czynniki wpływające na stan włosów i skóry głowy	Zasady diagnozowania stanu włosów i skóry głowy.

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
FRK.03.2. Podstawy fryzjerstwa		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
	5) ocenia rodzaj zmian na skórze głowy i włosach 6) analizuje przyczyny zmian na skórze głowy i włosach 7) analizuje nietypowy wygląd włosów 8) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie włosów i skóry głowy 9) określa choroby włosów i skóry głowy	
3) analizuje wygląd klienta	1) opisuje cechy kształtów twarzy i głowy 2) rozpoznaje kształty twarzy i głowy 3) opisuje rodzaje profilu twarzy 4) określa kształt: uszu, nosa, oczu 5) rozpoznaje nieprawidłowości w budowie twarzy i głowy klienta 6) analizuje proporcje twarzy i głowy klienta 7) opisuje podstawowe typy kolorystyczne urody klienta 8) rozpoznaje podstawowe typy kolorystyczne urody	Zasady analizowania wyglądu klienta.
4) dobiera proporcje poszczególnych elementów fryzury do kształtu twarzy i głowy	1) nazywa elementy fryzury 2) rozpoznaje wpływ elementów fryzury na kształt twarzy i głowy 3) klasyfikuje rodzaje grzywek 4) określa wpływ rodzaju grzywek na kształt i proporcje twarzy	Zasady dobierania proporcji poszczególnych elementów fryzury do kształtu twarzy i głowy.
5) rozpoznaje związki chemiczne wykorzystywane w preparatyce kosmetyków fryzjerskich	1) rozpoznaje międzynarodowe nazewnictwo składników kosmetyków (INCI) 2) wskazuje zastosowanie podstawowych składników preparatów fryzjerskich 3) określa poziom pH kosmetyków fryzjerskich 4) klasyfikuje surowce stosowane do wyrobu preparatów fryzjerskich naturalne i chemiczne 5) wyjaśnia działanie na włosy związków chemicznych wykorzystywanych w preparatyce kosmetyków fryzjerskich 6) wymienia składniki pochodzenia naturalnego stosowane w preparatach fryzjerskich (pochodzenia roślinnego i zwierzęcego) 7) wymienia składniki pochodzenia chemicznego stosowane w preparatach fryzjerskich (detergenty, silikon, składniki mineralne) 8) określa działanie witamin stosowanych w kosmetykach fryzjerskich	Związki chemiczne wykorzystywane w preparatyce kosmetyków fryzjerskich.
6) rozpoznaje aparaty fryzjerskie,	1) nazywa aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory	Aparaty fryzjerskie, narzędzia i przybory do

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
FRK.03.2. Podstawy fryzjerstwa		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
narzędzia i przybory do wykonywania zabiegów fryzjerskich	2) opisuje zastosowanie aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów 3) opisuje budowę aparatów fryzjerskich, narzędzi, przyborów	wykonywania zabiegów fryzjerskich.
7) stosuje zasady teorii koloru	1) rozróżnia kolory podstawowe i uzupełniające, pigment, barwnik, kontrast 2) określa rodzaje kontrastów i pigmentów 3) określa cechy koloru 4) opisuje zastosowanie kolorów przeciwstawnych	Zasady teorii koloru.
8) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności	Normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych w salonie fryzjerskim.